

Beste Rots en Watertrainers,

Normaal gesproken wensen we in onze nieuwsbrief alle Rots en Water trainers een fantastisch en gelukkig jaar toe. In deze nieuwsbrief is dat natuurlijk niet anders, maar het jaar is wel met een zwart randje begonnen. Daarom willen we naast onze gelukwensen, ook een ieder de komende tijd sterkte toe wensen en we hopen dat iedereen genoeg steun krijgt én anderen geeft. Solidariteit is zelden zo belangrijk geweest.

In deze jaarlijkse nieuwsbrief kijken we terug op het afgelopen jaar en willen we jullie op de hoogte brengen van huidige en nieuwe ontwikkelingen voor 2021 en verder:

- [Korte terugblik 2020](#)
- [Resultaten wetenschappelijk onderzoek bekend](#)
- [Rots en Water Webinar!](#)
- [Ontwikkelingen:](#)
  - [Rots en Water gekoppeld aan ZIEN!](#)
  - [Nieuwe Rots en Water scholen](#)
  - [Nieuwe Rots en Water website](#)
- [Trainingen 2021](#)
- [Rots en Water Internationaal](#)

Korte terugblik 2020

Het laatste jaar heeft voor iedereen in het teken gestaan van de pandemie. Dit heeft niet alleen gevolgen gehad voor de trainingen van het Rots en Water Instituut (die momenteel stil liggen), maar ook voor de Rots en Water lessen in bijvoorbeeld het onderwijs, jeugdzorg of in de eigen praktijk. Het is voor nu even pas op de plaats maken. Toch zien we vanuit het onderwijs veel creatieve ideeën om de Rots en Water lessen in stand te houden. Juist nu is het zo belangrijk dat kinderen op sociaal-emotioneel gebied geen achterstand op lopen. We hopen dan ook dat de scholen snel weer open kunnen en dat de belemmeringen voor een leuke, leerzame en fysieke Rots en Water les snel worden opgeheven, uiteraard binnen het kader dat van overheidswege mogelijk is en zonder dat dit de algemene volksgezondheid of de gezondheid van risicogroepen in het bijzonder schaadt.

We ontvangen veel steun van jullie, waarvoor dank. Daar krijgen we, ondanks het gebrek aan fysiek contact, alsnog een gezonde dosis oxytocine van. We prijzen het doorzettingsvermogen van alle Rots en Water trainers wereldwijd; samen komen we er doorheen, samen maken we een tunnel of love, van hier tot in Australië.

Resultaten wetenschappelijk onderzoek bekend

Op 15 januari jl. promoveerde dr. E.C.A. (Esther) Mertens met haar proefschrift 'Skills and Struggles in the Intra- and Interpersonal Domain: Effectiveness of Universal School-based Interventions'*. Esther en haar onderzoeksteam onderzochten o.a. de effecten van de inzet van Rots en Water op verschillende VMBO scholen. Aan het onderzoek namen 1.299 leerlingen deel, verspreid over 13 scholen. Het onderzoek vond tussen 2016 en 2020 plaats, werd uitgevoerd door de Universiteit van Utrecht en gefinancierd door de Nederlandse organisatie voor gezondheidsonderzoek en zorginnovatie (ZONmw).

Resultaten laten zien dat leerlingen die de Rots en Water interventie hebben gehad een betere ontwikkeling laten zien op meerdere uitkomsten op zowel het interpersoonlijke domein (agressie) als het intra-persoonlijke domein (psychologisch welbevinden, seksuele autonomie, internaliserend gedrag) en op secundaire uitkomstmaten (zelf-controle en emotieregulatie), ten opzichte van de leerlingen die de R&W-interventie niet hebben gehad. De uitkomsten waren het sterkst in het eerste

jaar en wanneer een kernteam van leerkrachten betrokken was bij het uitvoeren van de interventie.

Dit onderzoek is het derde wetenschappelijke onderzoek op rij en bevestigt de resultaten van de twee voorgaande onderzoeken. Het maakt duidelijk dat het Rots en Water programma de gestelde doelstellingen behaalt.

*Het (Engelstalige) abstract van het effectonderzoek uit het proefschrift van dr. E.C.A. (Esther) Mertens is te vinden aan het einde van deze nieuwsbrief.

Rots en Water Webinar

Aangezien er al geruime tijd geen nascholingsdagen hebben plaatsgevonden en we ons voor kunnen stellen dat er momenteel vragen zijn omtrent het werken met de Rots en Water lessen, organiseert het Rots en Water Instituut op 24 februari 2021 een Rots en Water Webinar voor gecertificeerde Rots en Water trainers.

Freerk Ykema (oprichter RWI/Gadaku Instituut) zal de Webinar openen met het bespreken van de laatste ontwikkelingen. Daarnaast zal hij een verdieping presenteren van de theoretische achtergronden van het Rots en Waterprogramma en is er de mogelijkheid om vragen te stellen aan één van onze Master Trainers.

Indien je aan deze Webinar deel wil nemen, stuur dan een e-mail naar d.vaneldik@rotsenwater.nl voor 20 februari a.s. Mocht je daarnaast één of meerdere vragen hebben, vermeld deze dan in de e-mail. Gezien de beperkte hoeveelheid tijd zullen niet alle vragen aan bod kunnen komen. Vragen die niet vooraf zijn ingestuurd, zullen niet worden behandeld. De Webinar is geen vervanging van een nascholingsdag en telt dan ook niet voor het verlengen van je accreditatie.

Dag: Woensdag 24 februari 2021

Aanvang: 14.00 uur

Duur: max 1.5 uur

Kosten: GRATIS (inschrijven verplicht)

Ontwikkelingen

Rots en Water nu definitief gekoppeld aan Zien!

Begin 2020 stond er een conceptversie van de koppeling tussen Zien! en Rots en Water online, maar sinds kort is ook de definitieve versie zichtbaar.

Het Rots en Waterprogramma is gekoppeld aan het expertsysteem ZIEN! Het systeem doet meer dan het volgen van de leerling. De ZIEN!-leerkrachtvragenlijst geeft op basis van een analyse van observaties concrete doelen en handelingssuggesties. Centraal staat de gedachte dat Rots en Water met de hele klas wordt gedaan en niet als een hap snap methode wordt ingezet om pleisters op open wonden te plakken. In Rots en Water gaat het immers juist om een interventie die preventief wordt ingezet d.m.v. het bieden van ondersteuning in de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen en jongeren. Als aanvulling kunnen ook leerlingen een tweetal vragenlijsten invullen, die dezelfde dimensies bevragen. Op die manier wordt de leerkracht geholpen in het nadenken over een eventuele aanpak voor een groep of leerling. Met ZIEN! kan het gehele proces van handelingsgericht werken doorlopen worden, van signalering tot handelen. Via diezelfde weg kunnen leerlingen ook een specifiekere, individuele begeleiding ontvangen. Deze begeleiding kan zowel een preventief als curatief karakter hebben.

Uitvoering

Per Zien!-vaardigheid wordt beschreven met welke oefeningen uit Rots en Water aan die specifieke vaardigheid wordt gewerkt. Klik je bij een groepsprofiel op één van de percentages bovenaan bij de vaardigheden, dan kun je doorklikken naar deze verwijzingen. Een totaaloverzicht met daarin voor alle lessen uit de methode een opsomming van de Zien!-vaardigheden waaraan wordt gewerkt, is te vinden in Zien! onder de knop 'Informatief' bij het kopje 'Sova-methoden/materialen/ prentenboeken'.

Nieuwe Rots en Water scholen

Ondanks corona zijn er in 2020 weer verschillende scholen in Nederland die het Rots en Water programma hebben omarmt en uiteindelijk zelfs Rots en Water school zijn geworden. Ook is de tweede Rots en Water school in België gerealiseerd.

In 2020 zijn de volgende scholen officiële Rots en Water Scholen geworden en hebben het predicaat ontvangen:

- Nutsschool in Oldenzaal
- OBS 't Hout in Helmond
- Kolom praktijkcollege Noord in Amsterdam
- BS De Kerkewei in Rossum
- BS De Sonnewijzer in Son
- BS Het Zonnewiel in De Bilt
- OBS Meester Vos in Hagestein
- O.E.C. 't Ravelijn in Steenwijk

- BuSO De Karwij in Lokeren (België)

Nieuwe Rots en Water website

De nieuwe Rots en Water website heeft vertraging opgelopen. De site krijgt een professionelere look en zal gebruiksvriendelijker worden. Op de nieuwe website zullen Rots en Water Scholen en Trainers een prominentere plek gaan krijgen.

Trainingen 2021

In verband met de coronamaatregelen zijn alle trainingen van het Rots en Water Instituut momenteel tot medio maart 2021 opgeschort. We hopen eind maart of april weer te kunnen starten, maar zijn volledig afhankelijk van hoe de coronacrisis zich in de komende maanden verder ontwikkelt. Elke deelnemer die nu staat ingeschreven voor een training, ontvangt in principe uiterlijk drie weken voor aanvang van de training informatie over het al dan niet doorgaan.

Nascholingsdagen (Opfrisdagen) i.v.m. behoud accreditatie

Voor het behoud van je accreditatie is het verplicht om elke vier jaar minimaal een nascholingsdag of één van de Rots en Water specialisaties te volgen. Wegens de gevolgen van de coronacrisis en het ontbreken van opfrismomenten, is de accreditatie van trainers die vóór 2018 hun laatste Rots en Water training hebben gevolgd met twee jaar verlengd. Uit onze database blijkt dat de accreditatie van een aanzienlijk aantal trainers is verlopen en zij zijn op inactief gezet. Zij zullen daarvan binnenkort op de hoogte worden gesteld. Belangrijkste reden voor nascholing is dat de nascholingsdagen nieuwe ontwikkelingen, inzichten, oefeningen en spelen bevatten. Via deze weg worden de kennis en kunde van de trainer op een zo hoog mogelijk peil gehouden, hetgeen het onderwijsproces en dus de leerlingen ten goede komt.

Dit jaar zijn de nieuwe nascholingsdagen te volgen op:

- 22 september 2021 in Utrecht
- 1 november 2021 in Leek (VOL!)
- 3 november 2021 in Leek (www.minskenwurk.nl)
- 3 november 2021 in Heeze
- 10 november 2021 in Utrecht

Rots en Water training psychosociaal trauma en/of rouwervaring (tweedaagse)

4 en 5 oktober en 7 en 8 oktober 2021

Ook dit jaar vindt deze bijzondere tweedaagse specialisatietraining plaats in Sportcentrum Oudenrijn in Utrecht. De training zal worden verzorgd door Rots en Water master-instructor Harriette Modderman (Minskenwurk/Groningen) die wordt bijgestaan door Gerle Ykema (psycholoog) en Freek Ykema (directeur/oprichter Rots en Water Instituut).

Meer informatie: [Klik hier](#)

Voor een interview met Harriette Modderman: [Klik hier](#)

Inschrijven? [Klik hier](#)

Let op:

- Deze training vindt slechts 2 x per jaar plaats, er is dus maar een beperkt aantal plekken.
- De training is alleen toegankelijk voor gecertificeerde Rots en Water trainers (o.b.v. deelname 3-daagse basistraining).

Rots en Water training Werken met het Gezin (tweedaagse)

20 en 21 mei (VOL) en 4 en 5 november 2021

Vorig jaar is met de training, die juist in deze tijd zo op zijn plaats is, gestart. Na enkele trials in de vorm van ééndaagse trainingen heeft eind vorig jaar de eerste tweedaagse training plaatsgevonden. De gecombineerde expertise van Jordy Heinsdijk (orthopedagoog), Gerle Ykema (psycholoog), Eric Kok (master-instructor) en Freek Ykema maken deze training een bijzondere, leerzame ervaring, een must voor iedereen die met gezinnen werkt én elke trainer die ook als ouder wil groeien.

Rots en Water Advanced Training en Advanced Verdiepingsdag

In principe staan er dit jaar twee Rots en Water Advanced trainingen gepland, één op 2 en 3 juni en nog een extra training in het najaar. Voor Advanced Trainers staat de jaarlijkse Advanced Verdiepingsdag op 4 juni gepland. Wegens de aanhoudende onzekerheid over het doorgaan van de trainingen, is er nog geen mogelijkheid om je voor één van deze trainingen op te geven. We hopen later in het jaar meer duidelijkheid te kunnen geven en de inschrijfformulieren op onze website te kunnen plaatsen. Voor de Advanced Training wordt een interesselijst bijgehouden.

Rots en Water Internationaal

Hierna volgt informatie voor degene die geïnteresseerd is in de inzet van het Rots en Waterprogramma in het buitenland.

Peru

De afgelopen twee jaar zijn in Peru grote stappen gemaakt. Met steun van de Nederlandse ambassade hebben presentaties en trainingen plaatsgevonden op het Ministerie van Onderwijs, het Ministerie van Justitie, een aantal ambassades en internationale scholen. Bijna tweehonderd leraren, psychologen e.a. hebben een driedaagse training ontvangen. Het basisboek, de leerlingenboekjes en de Rots en Water videoscenes zijn allen in het Spaans verkrijgbaar. De coronapandemie heeft ook in Peru desastreuze gevolgen gehad. De scholen zijn nu bijna een jaar gesloten terwijl er nog geen zicht is op een datum voor openstelling. Ook voor dit jaar stonden er trainingen gepland maar deze zullen noodgedwongen naar 2022 worden verschoven. Het RWI is een partnership aangegaan met El Tulipan (gevestigd in Lima) waarvan Mark Helminck (Rots en Water trainer) één van de twee directeuren is.

Turkije

Voor Turkije geldt vrijwel hetzelfde verhaal. In het hele land zijn door Gönül Dural (Advanced RW trainer) presentaties en ééndaagse trainingen verzorgd met ook hier louter positieve reacties en de vraag om meer training. Gönül heeft een positief onderhoud gehad met het Ministerie van Onderwijs maar ook hier geldt dat de corona pandemie alle ontwikkelingen heeft vertraagd. Het RWI is een partnership aangegaan met Atlantis (gevestigd in Ankara) die i.s.m. het RWI de trainingen in Turkije zal organiseren. Bart Denaux (RW master-instructor) en Gönül hebben gezamenlijk een driedaagse training gepresenteerd. We hopen dat eind 2021 de trainingen weer kunnen worden hervat.

Afrika

Al enkele jaren verzorgen Klaas van der Veen en levensgezellin Harriëtte Modderman (Minskenwurk) jaarlijks Rots en Water trainingen in de sloppenwijken van Kenia (Kibera). De trainingen maken allen deel uit van het project van Stichting4Life dat door het RWI jaarlijks zowel financieel als op andere manieren (Rots en Water boeken- shirts- posters) wordt gesteund. Leraren en onderwijsondersteunend personeel van zes scholen zijn momenteel via de reguliere driedaagse training opgeleid. Inmiddels hebben Klaas en Harriëtte de Rots en Water voor vrouwen gegeven en voor een geselecteerde groep een Advanced Training. Het afgelopen jaar 2020 hebben de trainingen, vlak voor de uitbraak van corona, nog plaats kunnen vinden.

Onderwijsorganisatie Koninklijke Kentalis, afdeling Internationale projecten, heeft het RWI toestemming gevraagd om Rots en Water in te mogen zetten bij projecten in Oeganda met ook hier Klaas en Harriëtte als trainers. I.v.m. de corona pandemie zullen de projecten in Oeganda en Kibera waarschijnlijk pas in 2022 gaan plaatsvinden.

Wij wensen jullie veel succes en sterkte toe de komende tijd, alvast veel plezier met jullie lessen en wellicht tot ziens!

Rots en Water Instituut NL / Gadaku Institute
Rots en Water programma

Op onderstaande afbeelding is het (Engelstalige) abstract uit het proefschrift van dr. E.C.A. (Esther Mertens) in te zien. Het volledige artikel is ter publicatie aangeboden bij een gerenommeerd wetenschappelijk tijdschrift.

Abstract

Background: Students following a preparatory vocational education track seem most in need of an intervention stimulating their competencies and preventing the development of problems in the intrapersonal and interpersonal domain. At the same time, these students are a challenging group to involve in interventions. The aim of the present study was to examine, first, whether a 2-year intervention using a unique combination of a physical approach with a more common psychological approach (i.e., a psychophysical approach) is effective in improving students' competencies and preventing problems in the intra- and interpersonal domain, and, second, whether the width of the ecological focus of the intervention influenced its effectiveness.

Methods: We conducted a Randomized Controlled Trial with a sample of 7th Grade students ($N = 1299$, $M_{\text{age}} = 12.38$, 54% boys). Students reported on outcomes of the intra- and interpersonal domains using digital questionnaires. The data was analyzed with Latent Growth Curve models.

Results: Results showed that the intervention was most effective when implemented with the most narrow ecological focus (i.e., only a core team of teachers involved in the intervention) and improved several outcomes in students' intrapersonal domain, interpersonal domain, and secondary outcomes (self-control and emotional self-regulation). The intervention effects were strongest, albeit small, in the first year of the intervention.

Conclusion: These results show that interventions with a psychophysical approach and a narrow ecological focus might be promising interventions for prevocational students, although effort should be put in increasing its effectiveness.

Trial registration: Dutch Trial Registration number NL6371 (NTR6554). Registered 3 July 2017.

Keywords: School-based intervention; randomized controlled trial (RCT); intrapersonal domain; interpersonal domain; implementation